

ФЛАГМАН НАУКОВОГО КНИГОВИДАННЯ

У листопаді 2007 року відсвяткувало 85-й день народження Видавництво «Наукова думка» НАН України.

Відлік історії видавництва розпочинається відтоді, як в Академії наук України було створено Редакційно-видавничу комісію, яку очолив видатний учений-філолог академік Агатангел Кримський. Стрімке формування колективу науковців у Академії та розширення спектра й кількості наукових праць уже в 1927 році зумовили виділення видавництва в самостійну наукову установу, яку в 1964 р., згідно з рішенням Президії АН УРСР, було реорганізовано і перейменовано на Видавництво «Наукова думка». Саме ця назва широковідома науковій спільноті в Україні та за її межами: наприкінці 1980-х років «Наукова думка» за кількістю назв наукових видань посідала третє місце у світі.

Ніколи, навіть у найважчі періоди української історії протягом минулого століття, видавництво не полишало своєї праці. За 85 років існування «Наукова думка» підготувала і надрукувала тисячі книг — вибраних праць, фундаментальних монографій, енциклопедичних видань, багато з яких є гордістю української науки.

Сьогодні «Наукова думка» відіграє провідну роль на теренах України серед видавництв, які спеціалізуються на виданні наукової, словникової, енциклопедичної літератури. У видавництві створені та функціонують редакції фізико-математичної та

технічної, хіміко-геологічної і біологічної, економічної, мовознавчої, історичної та філософської літератури. Тут зберігається й примножується інтелектуальний потенціал і неоціненний досвід роботи у сфері академічного книговидання, а фахівці видавництва — справжнє надбання нашої Академії і держави.

Найголовніший напрям діяльності «Наукової думки» — видання фундаментальних та узагальнювальних наукових монографій українських учених. Зростанню кількості таких видань сприяє проект «Наукова книга», започаткований НАН України 2001 року, у межах якого на сьогодні видано понад 150 наукових монографій, що охоплюють увесь спектр наукових напрямів роботи вчених Академії. Проект «Наукові переклади», який з ініціативи Науково-видавничої ради НАН України діє з 2006 року, започаткував оригінальні дослідження закордонних науковців.

Видання творів історико-культурної спадщини українського народу становить ще один напрям діяльності видавництва. Серед них «Словник української мови» Бориса Грінченка (у 4-х томах), збірник документів і матеріалів «Центральна Рада», одинадцятитомна фундаментальна праця М. Грушевського «Історія України-Руси». 1982 року Національна академія наук України та «Наукова думка» заснували книжкову серію «Бібліотека української літератури». На сьогодні в цій серії видру-

Голова Науково-видавничої ради НАН України академік НАН України Я.С. Яцків (справа) і директор Видавництва «Наукова думка» І.Р. Алексєєнко

кувано твори понад 60 класиків української літератури.

У 2006 р., згідно з рішенням Президії НАН України, було започатковано серію «Президенти Академії наук України», видання якої покладено на «Наукову думку». Того ж року побачила світ перша книга з цієї серії — «Володимир Вернадський і Академія».

Третій видавничий напрям передбачає видання літератури, розрахованої на широке коло читачів. Передусім це словники — результат спільної наполегливої і копіткої праці провідних учених-мовознавців Академії та висококваліфікованих редакторів видавництва. Саме вони вперше в історії України підготували й видали «Російсько-український словник наукової термінології» (у трьох книгах). Нині видавництво продовжує роботу в цьому напрямі, готує великий «Українсько-російсько-англійський словник наукової термінології»; наразі в процесі опрацювання словник з біології. Спільно з Українським мовно-інформаційним фондом

НАН України видавництво готує до друку багатотомне видання «Словник української мови». Уся країна користується виданими «Науковою думкою» тематичними словниками: синонімів української мови, іншомовних слів, власних імен, сталих словосполучень, орфографічними словниками.

1997 року видавництво започаткувало серію «Бібліотека школяра», у якій були видрукувані твори Уласа Самчука, Василя Барки, Івана Багряного, Тодося Осьмачки, Володимира Винниченка та інших представників українського письменства, імена яких багато років не згадувалися в жодній програмі з української літератури.

За ініціативи та підтримки Національної академії наук України видавництво завершує видання «Історії української культури» в п'яти томах, плануючи, що останній том (XX — початок XXI ст.) побачить світ у рік 90-річного ювілею Академії.

Особливою гордістю видавництва є повне дванадцятитомне зібрання творів Тараса Шевченка. Уже видрукувано шість томів

його літературно-публіцистичної та один том малярської спадщини.

Новою сферою для видавництва є видання енциклопедій. Побачили світ три томи «Енциклопедії історії України», триває редагування текстів «Шевченківської енциклопедії».

Видавництво бере участь майже в усіх книжкових виставках в Україні, і завжди книги «Наукової думки» отримують дипломи, грамоти та інші нагороди. Для колективу видавництва найдорожчою нагородою за його працю став диплом, одержаний на Львівському книжковому форумі 2006 року, де «Наукову думку» визнано одним із десяти найпопулярніших видавництв шляхом всеукраїнського читацько-експертного опитування «Книжки незалежного 15-річчя, які вплинули на український світ».

З нагоди 85-річчя колектив видавництва одержав лист від Голови Верховної Ради України А.П. Яценюка, який, відзначивши непересічний творчий потенціал «Наукової думки», побажав їй нових здобутків задля розвитку української і світової словесності.

В урочистому зібранні взяли участь представники установ, з якими видавництво поєднує творча праця: С.А. Гальченко з Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України, С.В. Кульчицький з Інституту історії України НАН України, колеги у сфері книговидавництва — директор Книжкової палати України ім. Івана Федорова М.І. Сенченко, президент Української асоціації видавців та книготорговців О.В. Афонін, директори українських видавництв та друкарень, члени колективу.

Під час урочистого зібрання в знаменний день ювілею колектив НВП «Видавництво «Наукова думка» НАН України» від Президії НАН України та Науково-видавничої ради НАН України привітав з ювілеєм голова Науково-видавничої ради академік НАН України Я.С. Яцків, який у своїй промові відзначив здобутки видавництва і побажав усім його працівникам подальших творчих звершень задля добробуту України.

**Анна РАДЧЕНКО,
учений секретар
Науково-видавничої ради
НАН України**